

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԱՑՄԱՆ ԴԱՍԲԱՐԱՆԻ ՀՈԳԵԼՈՅՍ Տ. ԵՂԻՇԷ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԺԻ ԴՈՒՐԵԱՆ

ԵՒ

“ՍՐՐՈՅ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ — ԴՈՒՐԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՅԱՆԱԿԻ, ՊԱՐԳԵՒԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ

Ըստ նախագոյն որոշման, Հոկտ. 28ի կիրակիին, յաջորդ օր Թարգմանչաց տօնին՝ ըստ Հին Տոմարի, մեծ շուքով տեղի ունեցան այս կրկին արարողութիւնները: Այս մասին երկու օր առաջ տպագրեալ ծանուցում ցրուած լինելով, ներկայ էր ժողովրդեան խումբն րազմութիւն, մեծ տօնական օրերու նման:

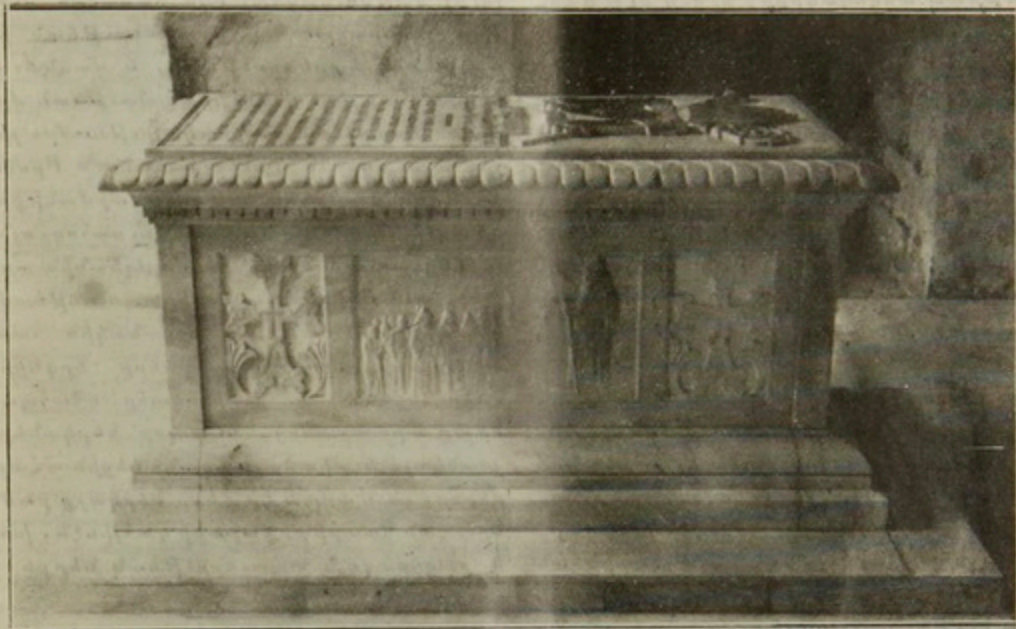
Առաւօտուն, Սրբոյ Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ մատուցուեցաւ եպիսկոպոսական հանդիսաւոր Ս. Պատարագ, ժամարարն էր Լուսարարապետ Տ. Մեսրոպ Ս. եպիսկոպոս: Ս. Պատարագը իր Աթոռէն խօսեցաւ օրուան քարոզը. բնաբանն էր. «Ահաւաստիկ զնեմ ի Սիւն վէմ քնտիր, գլուխ անկեան պատուական» (Ա. Պետր. Բ. 6): Այս խօսքին բնագրական իմաստին թելադրած հոգեւոր խորհրդածութիւններէն վերջ, բացատրեց թէ մեր հաւատքին և բարոյականին հիմնական հաստատութիւնը, անխորտակելի ժայռը՝ որուն վրայ կը կանգնի քրիստոնէական եկեղեցին, Քրիստոսն է, կենդանի վէմը, որ ինքնին կեանք է և կենդանարար զօրութիւն: Այդ կեանքին և զօրութեան կազմաւորած եկեղեցիին մէջ, սակայն, ամէն հաւատացեալ ևս, իր հոգեւոր արժանաւորութեան համեմատ ունի իր տեղը և դերը. ըստ բանի նոյն առաքեալին՝ թէ «եւ զուք, իբրեւ զվէմս կենդանիս, շինիք տաճար հոգեւոր»: Մին իբրեւ պատուանդան, միւսն իբրեւ խոյակ սեան, ուրիշներ՝ իբրեւ ճակատի քար կամ աղոյց անկեան, ամէնքս ալ վերջապէս իբր զանազան մասունք շինուածքին ամրութեան, պէտք է որ ծառայենք անոր ամրութեան և պայծառութեան: Հաւատացեալներուն՝ Քրիստոսի հետ միութեան, իբրեւ կենդանի վէմեր՝ բուն կեն-

դանի վէմին հետ կենակցութեան այդ հրաշալի գործին պատգն է քրիստոնէական իրականութիւնը, քսան դարերէ ի վեր աշխարհն և մարդկութիւնը կառավարող հզօր ոյժը, որ սիրոյ բարոյականն է: Անկեղանի վէմեր՝ եղած են ամէն աղղի, քրիստոնեայ անուան տակ ապրած բոլոր ժողովուրդներուն մէջ, ամէն ժամանակ. իբրեւ արխանովը, կեանքովը, մտածումովը, իրենց սիրովն ու բարոյականովը Աստուծոյ նուիրուած անձինք, որոնք, իրենց օրինակովն ու ներշնչութեամբ եկեղեցւոյ կեանքը զօրացուցած անձիւր, կենդանի վէմեր են Աստուծոյ տան մէջ: Մեր ազգն ու եկեղեցին ևս ունեցած են այդպիսի շատեր, առանց անոնց կանգուն պիտի չմտար մեր եկեղեցին: Երբ քիչ մը վերջը, ըսաւ, երթանք բոլորուիլ այն շիրիմին շուրջը, որուն ներքե կը հանդիս ամենուս անմոռանալի հայրը խորհինք ամէնքս ալ թէ իր հաւատքովը, իր սէրովը, իր գիտութեամբն ու իմաստութեամբը, իր բարձր տաղանդովը, իր կամքի մեծութեամբը և նուիրումին ոգիովը ի՞նչ կենդանի բարձրութիւն, ամրութիւն և հաստատութիւն էր ան մեր ազգային կեանքի բարոյական շինուածքին մէջ, և այլն:

Ս. պատարագէն վերջ, ամբողջ Միաբանութիւն և ժառանգաւորք թափօր կողմելով ճամբայ ելան զէպի Ս. Փրկիչ, ուր է պատարագներու զամբարանը: Ժառանգաւորաց և Սրբոյ Թարգմանչաց վարժաբաններու միջոցի լայն ճանապարհին գլուխը, ուսկից սկսելով մինչև պարխալին արտաքին զուրը երկուստեք շարուած էին 450 է աւելի մանկունք, Թարգմանչաց տաներ ու սանուհիները, ժառանգաւորներն սկսան երգել Լուսահոգւոյն «Ետեւ և

կուրծքը երբ թափօրը հասաւ Ս. Փրկչի բակը, Ս. Պատրիարքը, սրբազան եպիսկոպոսներ և վարդապետք շրջապատեցին նորակերտ շիրիմը, զոր կը ծածկէր ժապաւէնով շուրջանակի սեղմած վարագոյր մը, և որուն չորս կողմերը զրուած էին ծաղկալից թաղարներ և խոշոր կերտներ։ Լուցուած ժամեր բաշխուեցան ամենուն, և

նունը. իրեն հետեւեցաւ ամբողջ Միաբանութիւնը այդ միջոցին տղաքը նորէն երգեցին «Ետեւս եկուր»։ «Եթէ տանիս զիս դէպի Յորդանան . . . ժառանգաւոր ստաներէն Անդրանիկ Պայրամեան կարգաց իր գրած ուղերձը, Հանգուցեալին յիշատակին ոգեկոչութեամբ, նոյնպէս, Տ. Եղիշէ վրդ. կարգաց յուզումով և մտածումով

Հոգեոյս Տ. Եղիշէ Ս. Պատրիարք Գուրեանի դամբարանը

սկսաւ հոգեհանդիստը։ Երգուեցաւ «Որ յանէից»ը, մեկամաղձիկ, դաշն և սրտազրաւ. պատարազիչ սրբազանը կարգաց Աւետարանը. «Ի վերինն երեսողէմ»ը թունդ հանեց սիրտերը։ Սրբազան Պատրիարքը մկրատով մը կտրեց ժապաւէնը, մէկզի առաւ ծածկոցը, ու սրտաշոյզ համբուրեց իր հոգեմենդին քանդակուած ա-

լի իր գրած մէկ քերթուածը, հրատարակուած այս թիւին մէջ. ապա Պ. Շահան Պէրպէրեան, Ընծայարանի խմատասիրութեան ուսուցիչը, զգածուած սրտով արտասանեց տպաւորիչ դամբանական ուղերձ մը։ Ու ամէնքը, եկեղեցականք և ժողովուրդը, որ եկած էր խուռն բազմութեամբ, վերադարձան։

Կէսօրէ վերջ ժամը չորսին, երեկոյան ժամերգութիւնէն վերջ, Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ կատարուեցաւ գրական մրցանակին պարզեցումը։ Ներկայ էին Միաբանութիւնը, աշակերտութիւնը, վարժարաններու ուսուցչական մարմինը, պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը և վաթսուներեք հափ հրաւիրեալներ երեսու-

դէմի հասարակութիւնէն և զաղթական ազգայիններէն։ Տէրունական աղօթքէն ետքը, զոր արտասանեց Ս. Պատրիարք Հայրը, «Ով մեծաքանչ» երգով սկսաւ հանդէսը։ Յետոյ Ուսումնական Խորհուրդի ատենապետ և Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Մկրտիչ Սրբազան Աղաւնունի կարգաց խնամուած գրութիւն մը, նուիրուած

Սրբոց Թարգմանչաց յիշատակին և զրուկան զործունելութեան: Սով յարկ վնասելն յետոյ, զոր Պ. Շահան Պէրպէրեանի ղեկավարութեամբ հիանալի կերպով հոռւապէս կրկնց ժողովարարաց խումբը, Ուսումնական Խորհուրդի անդամ և վարժարանի տեսուչ Տ. Տիրան վրդ. կարգաց նոյն խորհուրդին Պրական Յանձնաժողովոյ հանգամանքով ունեցած երկամեայ զործունելութեան տեղեկագիրը, որուն մէջ մանրամասնօրէն կը ներկայացուի նոյն ժողովին ամբողջ զործունելութիւնը, մրցանակին ծագումը, բնութիւնը, կանոնական բոլոր հանգամանքները, ներկայացուած բոլոր նիւթերը, անոնցմէ պատկաւորութեան հարու ամփոփուած բովանդակութիւնը և քննիչներուն դատումները: Այդ տեղեկագիրը ամբողջութեամբ հրատարակուած է «Արեւիկայի» ներկայ թիւին մէջ: Ինչպէս կը տեսնուի, մրցանակի արժանացած են Բրօֆ, Հ. Անտոնի և Պատմութիւն Հայերէն լեզուի», և Կարապետ Բաւմաճեանի «Շաշկական Դրամագիրութիւն» կարեոր երկերը: Երբեք հետեւ աստիճանը Ուսումնական Խորհուրդի միաձայն քուէով արժանի համարուած էր մրցանակի ամբողջական պարգեւին, որ է հարկւր քսան պաղեստինեան ռուբլի, երկրորդ պատկաւորեալին պարգեւին որքանութիւնը և բաշխուած որոշուած էր կատարել յատուցելոյ շնորհակալութիւն — երբ Տեղեկագիրն ընթերցուի հասու այն կէտին, որ մրցանակի պարգեւներուն այս որոշումը կը հաղորդուէր, որպէս որոշուելին թնոց ներկայից ծափածայն գնահատանքովը: Յետոյ, երբ Տ. Տիրան վրդ. կարգաց Տեղեկագիրն վերջապէս, ուր կ'ըսուէր թէ Ուսումնական Խորհուրդը զըրական մրցանակին այս անդամին յաջողութիւնը կը նկատէ անթառամ ծաղկեպսակ մը՝ զրուած Լուսահոգւոյն զեռ այս օր իսկ բացուած շիրմին վրայ, բոլոր ներկաները ռաբի ելան յարգանք, ու ժողովարարները, անոր մեծ իշխանկարին առջև խմբուած, երգիւնով հոռւապէս կրկնին զարեւել իր «Ետեւս եկուր», անբացատրելիօրէն սրտայայտ սփոփանքի քաղցրութեամբ:

Ի վերջոյ փակման խօսքն ըրաւ Ն. Ա. Սրբազան Պատրիարքը: Նախ, ակնարկի մը մէջ ամփոփեց կատարուած երկամեայ

աշխատանքին և ստացուած յաջողութեան արժէքը. յետոյ ներքոյը հիւսեց պատկաւորեալ Բրօֆ, Հ. Անտոնի արժանութիւնը, ներկայացնելով զայն իրեն մին առնոցմէ, որոնք եւրոպական ոգիով առաջին անգամ մշակեցին մեր մէջ հայագիտութիւնը. զրուակներ յիշեց անոր կեանքէն և յիշեց անոր քառասունի մօտ երկասիրութիւններ ունենալը իր կեանքի շուրջ վաթսուամեայ այս հասակին մէջ: Ապա ծանոթացաւ հայ զրուակութեան իմաստին և կարեորութեան, և մասնաւորաբար հայ լեզուի նուիրակներութեան վրայ: Սրբազանը շնորհակալութեամբ յիշեց այս զործին Գնիւն մեծանուն Բրօֆ, Ն. Արեւիկայի անունը և բարձր արժանիքը, օրհնութեամբ յիշատակի Լուսահոգւոյն, և անուան անոնց օր իր Յորեկանին առթիւ իրենց լիաձեռն նուիրատուութեամբ կարելի ըրած էին այս մրցանակին հաստատումը: Ժողովարարները կրկնին «Տէր Կեցո՛ն, Ա. Նախագահը «Պահպանիչ»ը արատասնեց, և բոլոր ներկաները յոանկայս և միաձայն կողանակեցին «Շաշկ մեր»ը: — Ժամը 6 էր, երբ ներկայք բաժնուեցան Պատրիարքարանի դահլիճէն, խոր և քաղցրագոյն տպութեան ներքին:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ր

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ

Տ. ԹՈՐԳՈՍ ՍՐԲԱՋԱՆ ԱՐԲԵՊՍ. ԳՈՒԵԿԵԱՆ

ԲԱՐԵՆԱՍ ՊԱՏՐԻԱՐԷ Ս. ԱԹՈՐՈՅՆ ԵՐՈՒՍԱՆԵՄ

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր,

Ս. Աթոռոյ Ուսումնական Խորհուրդը, որ 1932 Յուլիս 11-ին, Ձեր Ամենապատուութեան հրամանաւ եւ Պատ. Տնօրէն ժողովոյ որոշումով ստանձնեց «ՍՐԲՈՅ ԹԱՐԳՄԱՆՁԱՅ — ԴՈՒՐԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ», ի հոգաբարձութիւնը, երջանիկ է այսօր, կարենալով ի ղեմ Ձեր Բարձր Սրբազանութեան հրապարակաւ Պատ. Տնօրէն ժողովոյ, Պատկ. Միաբանական Ընդհանուր Ժողովոյ և մեր Պատուական Ազգին լրութեան ներկայացնել տեղեկագիրը այդ կարեոր ձեռնարկին վերաբերմամբ ունեցած իր երկամեայ զործունելութեան, որուն պատկն է ապաքէն յիշալ մրցանակի տրուելեան կամ բաշխումի զործը, որուն արարողութիւնն է որ կը կատարուի այս-